

ПАМ'ЯТІ ТУЛЮПИ ФЕДОРА МИХАЙЛОВИЧА (1928 - 2022)

Професор Тулюпа Ф.М. народився 23 серпня 1928 року в селі Сергіївка (в 1921-2016 рр. – Краснознаменка) Гадяцького району Полтавської області в сім'ї селянина-середняка. В 1936 році поступив в 1-й клас Краснознаменської школи, в 1941 році закінчив 5 класів. З вересня 1941 р. по вересень 1943 р. знаходився на окупованій території в своєму селі і працював на різних сільськогосподарських роботах. Після звільнення села радянською (червоною) армією продовжив навчання в цій же школі і в 1945 році закінчив 7 класів Краснознаменської 7-річної школи. З вересня 1945 р. по червень 1948 р. навчався і закінчив 10 класів в Петрово-Роменській середній школі Полтавської області.

В 1948 р. вступив на перший курс хімічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка і закінчив його в 1953 р. Після закінчення університету був направлений на роботу в хімічну лабораторію Макіївського металургійного заводу. В лабораторії спочатку працював інженером-дослідником, потім – керівником контрольно-дослідницької групи.

В листопаді 1956 р. вступив до аспірантури на кафедру аналітичної хімії Дніпропетровського хіміко-технологічного інституту. У вересні 1959 р. захистив кандидатську дисертацію і почав працювати асистентом цієї ж кафедри. З вересня 1961 р. і до вересня 1971 р. працював доцентом, а з вересня 1971 р. – професором цієї ж кафедри. Докторську дисертацію по темі «Хіміко-аналітичні властивості дитіокарбамінатів і їх комплексів з металами» захистив у жовтні 1970 р. Науковий напрямок робіт цього періоду пов'язаний з розробкою електрохімічних і фотометричних методів аналізу з використанням сірковмісних органічних реагентів і їх впровадженням у роботу хіміко-аналітичних лабораторій.

У травні 1972 р. Тулюпа Ф.М. став завідувачем кафедри неорганічної хімії Дніпропетровського державного університету. Наукові інтереси в цей період пов'язані з вивченням координаційних сполук. З травня 1981 р. по 1989 р. працював завідувачем відділу фізико-хімічних методів дослідження в Інституті колоїдної хімії та хімії води НАН України в Києві та на кафедрі хімії та аналізу рідкісних елементів у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка. Науковий напрямок у цей період стосувався розробки нових потенціометричних методів аналізу із застосуванням іонселективних електродів і методів хроматографічного визначення органічних сполук у воді. В 1989 р. Федір Михайлович повертається до Дніпропетровського хіміко-технологічного університету завідувачем кафедри аналітичної хімії. На цій посаді він працював до 2000р., а з 2000 до 2011 р. – професором кафедри.

Тулюпа Федір Михайлович зробив вагомий внесок у розвиток аналітичної хімії в Україні. Під його керівництвом виросла школа хіміків-аналітиків з електрохімічних методів аналізу. Наукові розробки учнів Тулюпи Ф.М. стосуються вивчення реакційної здатності сірковмісних органічних реагентів, дослідження реакцій комплексоутворення з метою їх застосування в хімічному аналізі. Під керівництвом Тулюпи Федора Михайловича захищено 14 кандидатських дисертацій, також він був науковим консультантом при виконанні однієї докторської дисертації. Його учні працюють в хімічних і фармацевтичних лабораторіях в багатьох містах України, викладають в різних університетах, його ідеї продовжуються його учнями.

Науковий доробок Федора Михайловича нараховує понад 300 наукових праць, патентів, більше 50 методичних розробок. Федір Михайлович є автором навчального посібника з аналітичної хімії для хіміків-технологів вищих навчальних закладів (Тулюпа Ф.М., Панченко І.С. Аналітична хімія: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: УДХТУ, 2002. – 657 с.), який є, окрім того, ще й зразком високого професіоналізму в галузі наукової української мови. Викладачі та студенти з вдячністю користуються цим посібником і до цього часу.

Федір Михайлович був членом двох спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій, неодноразово виступав у якості офіційного опонента і рецензента при захисті кандидатських і докторських дисертацій. Був керівником сектору з методичних питань і членом наукової ради з аналітичної хімії АН УРСР, членом редакційної колегії журналу «Питання хімії та хімічної технології».

Федір Михайлович був чуйною, доброю, щирою людиною, його любили студенти і шанували колеги за людські якості і високий професіоналізм. Він дуже любив життя і був багатосторонньо розвиненою людиною. Цікавився історією,

літературою, культурною спадщиною, політичним життям, спортом, любив природу, багато часу проводив на дачі. Його життєвий шлях є прикладом для інших людей.

*Світла пам'ять про Тулюпу Федора Михайловича
назавжди залишиться в наших серцях!*